

Nr 90.

Ankom till riksdagens kansli den 23 maj 1930 kl. 8 f. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående åtgärder till förhindrande av plockning av lingon före viss dag jämte i ämnet väckta motioner.

(2:a avd.)

I en till riksdagen den 21 februari 1930 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 187, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen antaga i propositionen intaget förslag till förordning om förbud mot plockning av lingon före viss dag.

Författningsförslaget finnes såsom *bilaga* fogat vid detta utlåtande.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för Kungl. Maj:ts proposition, hänvisas, i den mån icke redogörelse härför lämnas här nedan, till berörda statsrådsprotokoll.

I anledning av Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition hava väckts följande likaledes till utskottet hänvisade motioner, nämligen

1) motion I:311 av herr *Gustafsson, Per, m. fl.*, likalydande med motion II:509, av herrar *Petersson* i Broaryd och *Svensson* i Grönvik, vari hemstälts, a) att riksdagen måtte vidtaga den ändring av Kungl. Maj:ts proposition, nr 187, att den föreslagna förordningen om förbud mot plockning av lingon före viss dag icke må inskränka jordägares rätt att förfoga över lingonskörd å egen mark och b) att vederbörande utskott måtte utforma härför nödiga lagtextändringar; samt

2) motion II:475 av herr *Mårtensson m. fl.*, vari hemstälts, att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts nu ifrågavarande proposition.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för dessa framställningar, hänvisas till motionerna.

Kungl. Maj:ts förevarande proposition är föranledd av att riksdagen i skrivelse den 14 februari 1928, nr 17, anhållit, att Kungl. Maj:t täcktes låta verkställa utredning angående inskränkning av tiden för skörd av lingon samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kunde föranleda.

Tidigare be-
handling av
frågan.

Den i riksdagens skrivelse berörda frågan har tidigare varit föremål för behandling.

Motion vid
1913 års riksdag.

Sålunda föreslogs i en vid 1913 års riksdag inom andra kammaren väckt motion, nr 9, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning och förslag till lag angående fridlysningstider för lingon.

Jordbruksutskottet, till vilket motionen hänvisades, hemställde, att motionen ej måtte föranleda någon riksdagens åtgärd. Såsom skäl härför anförde utskottet, att motionärens förslag om införande av dylika för varje län bestämda allmänna fridlysningstider enligt utskottets mening i praktiken icke skulle låta sig genomföra, och utskottet ansåg sig i detta hänseende allenast behöva erinra om, hurusom i olika trakter av de mera vidsträckta länen lingonen mognade å ganska olika tider och att till och med i samma trakt de å t. ex. en söderslutning växande lingonen kunde vara färdiga att avplocka veckotal innan de å en norrslutning växande bären nått sin mognad.

Utskottets hemställan bifölls av riksdagen.

Motioner vid
1917 års riksdag.

Vid 1917 års riksdag väcktes inom andra kammaren två motioner angående förbud mot plockning av lingon före viss dag. I den ena motionen, nr 83, föreslogs, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville anhålla om utfärdande av en förordning, vari stadgades, att länsstyrelsen efter landstingets hörande skulle äga att inom länet mot vite förbjuda plockning av lingon före viss dag. I den andra motionen, nr 120, hemställdes, att riksdagen ville i skrivelse hos Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte verkställa utredning, om och i vad mån bestämmelser kunde genomföras i syfte att inom de särskilda landskommunerna i riket lingonplockning före viss, för varje kommun årligen bestämd dag måtte vara förbjuden.

Andra kammarens fjärde tillfälliga utskott, till vilket motionerna hänvisades, yttrade, bland annat, att såväl de nationalekonomiska som de enskilda intressena otvivelaktigt skulle avsevärt gagnas av ett statsingripande, som ginge ut på förbud mot lingonplockning före viss dag. Utskottet hemställde, att andra kammaren måtte för sin del besluta, det riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes snarast låta verkställa utredning, om och i vad mån bestämmelser kunde utfärdas, genom vilka lingonplockning före viss, för lämpligt område årligen av länsstyrelsen bestämd dag skulle vara vid ansvar förbjuden, samt för riksdagen framlägga de förslag, vartill utredningen kunde föranleda.

Andra kammaren beslöt för sin del i enlighet med utskottets hemställan, och beslutet delgavs första kammaren, som hänvisade ärendet till sitt andra tillfälliga utskott. I utlåtande nr 14 hemställde ifrågavarande utskott att första kammaren måtte biträda andra kammarens i ärendet fattade beslut. Denna hemställan bifölls.

Riksdagens sålunda fattade beslut meddelades Kungl. Maj:t i skrivelse den 4 maj 1917, nr 117.

I anledning härav förelade Kungl. Maj:t riksdagen i proposition den 5 april 1918 (nr 231) ett förslag till lag om förbud mot plockning av lingon före viss dag.

Proposition
till 1918 års
lagtima riksdag

Förslaget hade följande huvudsakliga innehåll: Därest förhållandena inom något hushållningssällskaps område sådant påkallade till förhindrande av att lingon plockades, innan de uppnått lämplig mognad, skulle länsstyrelsen, på framställning av hushållningssällskap och landsting, äga förordna, att plockning av lingon inom hushållningssällskapets område eller viss del därav icke finge äga rum före dag, som av länsstyrelsen bleve bestämd. Om sådant förordnande meddelats, skulle länsstyrelsen årligen, efter hörande av hushållningssällskapets förvaltningsutskott, bestämma viss dag, intill vilken det i förordnandet innefattade förbudet skulle gälla. Allteftersom omständigheterna därtill föranledde, borde dagen bestämmas olika för olika delar av det område, som avsåges med förordnandet. Straff inträdde för den, som plockade lingon å förbjuden tid, och de plockade lingonen skulle vara förverkade. Bestämmelser om plockningstiden skulle införas i länskungörelserna och i tidning inom orten samt anslås på lämpliga ställen inom det område, bestämmelsen avsåge. Sådan bestämmelse skulle jämväl meddelas länsstyrelsen i angränsande län för att, i den mån anledning därtill förekomme, där offentliggöras på enahanda sätt.

I anledning av denna proposition väcktes inom riksdagen flera motioner, av vilka en innefattade yrkande om avslag och en annan avsåg sådan ändring i föreliggande lagförslag, att ägare eller innehavare av lingonbärande mark måtte vara oförhindrad att å denna mark plocka för egen förbrukning avsedda lingon före den dag, som eljest kungjordes som tillåten för lingonplockning.

Jordbruksutskottet yttrade i sitt utlåtande, nr 82, över propositionen och de i anledning av densamma väckta motioner, att utskottet funne de i det framlagda lagförslaget innehållna bestämmelserna i allmänhet väl motiverade. Sålunda ansåge utskottet i likhet med departementschefen det vara riktigast, att avgörandet lades i länsstyrelsens hand, men att förordnande om förbud av här ifrågavarande slag förutsatte en begäran härom från såväl landsting som hushållningssällskap. Ävenså syntes dagen för förbudets upphörande lämpligen böra bestämmas årligen efter hörande av vederbörande hushållningssällskaps förvaltningsutskott. Det motionsvis väckta yrkandet om viss företrädesrätt till lingonplockning för ägare eller innehavare av lingonbärande mark kunde utskottet icke biträda. Utskottet hemställde, att riksdagen måtte antaga det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget med ett par mindre ändringar.

Vid frågans behandling i riksdagen stannade emellertid kamrarna i olika beslut, i det att andra kammaren biföll utskottets förslag, medan första kammaren avslög såväl utskottets som Kungl. Maj:ts förslag. Frågan hade alltså förfallit.

Motion vid
1927 års riksdag.

Frågan angående lagstiftning om inskränkning av tiden för skörd av lingon upptogs ånyo i en vid 1927 års riksdag inom andra kammaren väckt motion nr 243.

Första lagutskottet anförde i utlåtande nr 29 över motionen följande:

Frågan om tillgodogörandet av lingon har länge varit föremål för stridiga meningar inom riksdagen. Det är emellertid tydligt, att ju mer lingon stiga i värde, desto mer framstår önskvärdheten av att man icke tillgodogör sig dessa bär förr än de nått den mognad, att de bäst lämpa sig för skörd. Denna tidpunkt växlar givetvis för de olika åren och med hänsyn till olika väderleksförhållanden. Det lär därför vara nödvändigt att överlåta åt vederbörande länsstyrelser att efter hörande av hushållningssällskapens förvaltningsutskott för varje år utfärda föreskrifter om tidpunkten för inträdandet av den tillåtliga skördetiden.

De emot utfärdande av dylika föreskrifter förut framställda betänkligheterna synas utskottet icke övertygande. Utskottet finner sig alltså kunna förorda införande av förbud mot plockning av lingon före viss tid. Beträffande innehållet av en blivande lagstiftning i ämnet synes 1918 års förslag kunna vara vägledande vid den omprövning, som nu torde böra ägnas denna fråga.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställde utskottet, att riksdagen, i anledning av motionen, måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes låta verkställa utredning angående inskränkning av tiden för skörd av lingon samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kunde föranleda.

Vid frågans behandling i riksdagen stannade emellertid kamrarna i olika beslut, i det att första kammaren avslög utskottets hemställan, var emot andra kammaren biföll densamma. Frågan hade alltså förfallit.

Frågans be-
handling vid
1928 års riksdag.

Även vid 1928 års riksdag upptogs frågan i en inom andra kammaren väckt motion, nr 41, vari hemställdes, att riksdagen måtte besluta i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte skyndsamt utarbeta och för riksdagen framlägga förslag till lag angående inskränkning av tiden för skörd av lingon i huvudsaklig överensstämmelse med de av motionärerna anförda synpunkterna.

Första lagutskottet yttrade i utlåtande nr 8 över motionen, att utskottet till den i motionen väckta frågan intoge samma såndpunkt som föregående år och alltså förordade en utredning i ämnet. Denna utredning borde dock, enligt utskottets mening, icke, såsom i motionen antydde, utsträckas att omfatta jämväl spørsmålet huruvida någon förmånsrätt vid utnyttjandet av bårtillgången kunde tillförsäkras jordägaren, ett spørsmål som syntes främmande för syftet med den av utskottet förordade ut-

redningen. Utskottet hemställde därför, att riksdagen, i anledning av motionen, måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes låta verkställa utredning angående inskränkning av tiden för skörd av lingon samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kunde föranleda.

Utskottets hemställan bifölls av riksdagen.

Riksdagens skrivelse har remitterats till lantbruksstyrelsen ävensom till samtliga länsstyrelser med anmodan att avgiva utlåtande i ärendet. Lantbruksstyrelsen har före avgivandet av sitt utlåtande infordrat yttrande från hushållningssällskapens förvaltningsutskott.

Förnyad utredning.

För de sålunda av *hushållningssällskapens förvaltningsutskott* avgivna yttrandena lämnar lantbruksstyrelsen i sitt utlåtande följande redogörelse:

Hushållningssällskapens förvaltningsutskott och lantbruksstyrelsen.

Samtliga hushållningssällskap utom Stockholms läns och stads hava framhållit, att missförhållanden råda beträffande skörden av lingon, i det att särskilt i mera tätt bebyggda trakter bären till följd av rådande konkurrens skördas i omoget tillstånd.

Uppsala, Östergötlands, Jönköpings och Kronobergs läns, Kalmar läns norra, Kalmar läns södra, Blekinge och Hallands läns, Älvsborgs läns norra, Skaraborgs, Värmlands, Örebro, Kopparbergs, Gävleborgs och Västernorrlands läns hushållningssällskap hava i huvudsak tillstyrkt åtgärders vidtagande i det av riksdagen angivna syfte och enligt de riktlinjer, som uppdragits i propositionen till 1918 års lagtima riksdag.

Kristianstads, Malmöhus samt Göteborgs och Bohus läns, Älvsborgs läns södra, Västmanlands, Västerbottens och Norrbottens läns hushållningssällskap hava emellertid förklarat en dylik lagstiftning icke vara lämplig eller ens erforderlig.

Stockholms läns och stads, Södermanlands samt Gotlands läns hushållningssällskap hava, utan att direkt avstyrka föreslagna bestämmelser, likväl dragit i tvivelsmål möjligheten såväl att genom lagstiftning, på sätt nu föreslagits, förhindra för tidig skörd av lingon som ock att övervaka dylika bestämmelsers efterlevnad.

Jämtlands läns hushållningssällskap har anfört, att för Jämtlands län torde de områden, inom vilka lämpligen lingonplockning före viss dag kunde vid ansvar förbjudas, bliva ganska begränsade.

I anslutning till redogörelsen för de av hushållningssällskapens förvaltningsutskott avgivna yttrandena påpekar *lantbruksstyrelsen* i sitt utlåtande, att styrelsen i sitt 1917 till första kammarens andra tillfälliga utskott avgivna yttrande förklarat sig icke hava något att erinra mot åvägbringandet av då föreslagen lagstiftning i ämnet, men likväl påvisat, att en dylik lagstiftning kunde innebära vissa olägenheter, samt anför ytterligare:

Den nu gjorda utredningen tyder på, att stor osäkerhet råder beträffande lämpligheten att införa bestämmelser, som inskränka tiden för skörd av lingon. Det synes lantbruksstyrelsen, som om svårigheterna vore av den

art, att, även om de lokala myndigheterna skulle enas om framställning till vederbörande länsstyrelse, att plockning av lingon inom hushållnings-sällskaps område eller viss del därav icke finge äga rum före dag, som av länsstyrelsen bestämdes, länsstyrelsen det oaktat ej skulle kunna på ett tillfredsställande sätt meddela föreskrifter i förevarande hänseende. Det torde nämligen vara synnerligen svårt att på sätt, som erfordrades, vec-kor i förväg söka beräkna, när lingonen inom olika delar av ett län kunde anses bliva mogna, enär ett flertal oberäkneliga faktorer inverkar härpå. Om härvid tilläventyrs den tidpunkt, intill vilken förbud för plockning av lingon skulle gälla, sålunda bleve för långt framflyttad, skulle givetvis olägenheter av allvarlig beskaffenhet därigenom kunna uppstå.

Vad som förekommit, sedan lantbruksstyrelsen avgav sitt förberörda yttrande i samma ämne, har kommit styrelsen att ställa sig ännu mera tveksam gentemot lämpligheten av de föreslagna bestämmelserna. Därest i allt fall lagstiftning i ämnet anses böra komma till stånd, finner lantbruksstyrelsen under alla omständigheter angeläget, att bestämmelserna, på sätt i Kungl. Maj:ts proposition nr 231 vid 1918 års riksdag föreslagits, göras fakultativa och beroende av framställning från såväl hushållnings-sällskap som vederbörande landsting.

Länsstyrel-
serna.

Länsstyrelserna hava i sina utlåtanden intagit mycket olika ståndpunk-ter i förevarande fråga.

Tillvaron av missförhållanden med avseende å lingonskördens tillvara-tagande vitsordas av länsstyrelserna i *Östergötlands, Jönköpings, Hallands, Älvsborgs, Värmlands* och *Gävleborgs* län. Länsstyrelsen i *Jönköpings* län anser frånvaron av reglerande bestämmelser därom medföra icke endast att stora ekonomiska värden årligen gå till spillo utan även ett för varje år allt mer och mer framträdande oeffterättlighetstillstånd. Där- emot förklara länsstyrelserna i *Stockholms, Blekinge, Malmöhus, Jämt-lands* och *Norrbottnens* län den föreslagna lagstiftningen för dessa läns vid-kommande sakna nämnvärd betydelse.

Lagstiftning om inskränkning av tiden för skörd av lingon tillstyrkes av länsstyrelserna i *Uppsala, Jönköpings, Kronobergs, Hallands, Värm-lands* och *Gävleborgs* län. Länsstyrelsen i *Kalmar* län säger sig ej hava något att erinra mot, att åtgärder vidtagas i huvudsaklig överensstäm-melse med de riktlinjer, som angivas i riksdagsskrivelsen. Länsstyrelsen i *Västernorrlands* län hyser tvekan, huruvida lagstiftning i ämnet bör kom-ma till stånd, men anser sig likväl, med hänsyn till det från flera håll vits-ordade behovet av åtgärder i syfte att förhindra plockning av omogna lingon, icke böra avstyrka införandet av lagbestämmelser om inskränk-ning av tiden för lingonskörden. Länsstyrelsen i *Västerbottens* län anser ett fastställande av viss tid för lingonplockningens början inom länet icke lämpligen kunna genomföras, men förklarar, att, då av utredningen i ären-det synes framgå att en reglering med hänsyn till förhållandena i sydligare län är oavvislig, länsstyrelsen icke vill avstyrka den ifrågasatta lagstift-ningens genomförande.

Däremot avstyrka länsstyrelserna i *Kristianstads, Göteborgs och Bohus,*

Örebro och Västmanlands län lagstiftning om förbud mot plockning av lingon före viss dag. Länsstyrelserna i Södermanlands och Jämtlands län förklara, att de ställa sig synnerligen tveksamma beträffande lämpligheten av den ifrågasatta lagstiftningen. Tveksamma om dennas lämplighet äro även länsstyrelserna i Gotlands, Blekinge, Älvsborgs, Skaraborgs och Kopparbergs län. Länsstyrelsen i Stockholms län anser det nästan utslutet att genom lagstiftning råda bot på förekommande missförhållanden, och länsstyrelsen i Östergötlands län utalar som sin mening, att det knappast är möjligt att på ett tillfredsställande sätt lagstifta i ämnet.

Departementschefen har anfört följande.

*Departements-
chefen.*

»Den i ärendet föreliggande utredningen giver vid handen, att i vissa trakter av vårt land lingon i stor utsträckning skördas, innan de ännu uppnått härför lämplig mognad. Detta förhållande är ägnat att medföra uppenbara olägenheter såväl med avseende å skördens tillvaratagande och utnyttjande här i landet som vid den avsevärda exporten av lingon, vilken lätt torde kunna ogynnsamt påverkas genom den nedsättning i lingonens kvalitet, som blir en följd av den förtidiga avplockningen. Det synes mig fördenskull vara av vikt, att anordningar vidtagas, vilka möjliggöra förhindrandet av dylika olägenheter. Detta synes mig lämpligast kunna ske genom förbud mot plockning av lingon före viss dag. På skäl som av dåvarande chefen för jordbruksdepartementet anfördes den 5 april 1918 anser jag nämligen icke lämpligt att stadga ett allmänt förbud mot plockning av omogna lingon. Ej heller synes kunna förordas att, såsom en länsstyrelse föreslagit, införa förbud mot export av lingon, bland vilka omogna sådana uppenbarligen inginge i avsevärd myckenhet, eller exportavgift å sådana lingon. Ett sådant förbud torde icke i väsentlig grad undanröja föreliggande missförhållanden, så mycket mindre som för tidigt skördade lingon kunna förvaras för eftermognad och då torde bliva svåra att skilja från lingon, vilka avplockats mogna.

Utän tvivel komma svårigheter att möta att vid stadgande av förbud mot lingonplockning före viss dag fastställa slutdagen för förbudet liksom att övervaka förbudets efterlevnad. De betänkligheter, som härutinnan möta, synas mig dock ej vara av beskaffenhet att få förhindra genomförandet av nödiga föreskrifter i ämnet. Det kan ej begäras, att sagda dag skall, även inom en jämförelsevis begränsad trakt, kunna motsvara de olika skiftningar i mognadens framskridande, som där förefinnas. Man får åtnöjas med att dagen fastställes sålunda, att praktiskt sett lingonen å trakten i allmänhet kunna antagas vara mogna. Även härigenom torde dock åtskilligt vinnas. Särskilt torde en dylik ordning kunna verksamt bidra till, att veckovis i förväg skeende rusning till lingonplatserna förekommes. Vad angår förbudets övervakande torde säkerligen kunna förutses att, åtminstone därest överträdelser av plockningsförbudet i större utsträckning skulle äga rum, vederbörande jord-

ägare eller andra intresserade komma att tillse, att överträdelserna beivras.

Jag kan ej heller finna, att avgörande betydelse bör tillmätas den av ett par länsstyrelser framförda synpunkten, att ett förbud mot plockning av lingon före viss dag skulle innebära ett betänkligt intrång i vederbörande jordägares rätt. Intrånget torde ej vara större än som följer exempelvis av nu gällande förbud mot jakt under viss tid eller vissa andra allmänna föreskrifter inom jordbrukshushållningens område.

Emellertid måste försiktighet iakttagas vid plockningsförbuds införande, så att det icke kommer till tillämpning inom områden, där detsamma är obehövt eller eljest olämpligt, utan stadgas endast för trakter, där ett starkt behov av dylikt förbud gjort sig gällande och en mera allmän folkmening önskar det. På grund härav synes mig nödvändigt att, såsom i 1918 års förslag ifrågasatts, medgiva förbudets begränsning till viss trakt samt att göra införandet av förbud beroende av framställning från såväl landsting som hushållningssällskap. En ytterligare garanti för att nyssnämnda synpunkter skola röna tillbörligt beaktande synes mig kunna vinnas genom att låta det slutliga avgörandet, huruvida förbud skall stadgas eller icke, bliva beroende av Kungl. Maj:ts prövning.

Slutligen vill jag anmärka, att det icke synes mig lämpligt att vid stadgande av förbud mot plockning av lingon före viss dag giva jordägaren någon förmånsrätt. Detta är en från nu föreliggande förslag fristående fråga, sammanhängande med det omtvistade spörsmålet om jordägares särskilda rätt till å hans mark växande vilda bär.»

Utskottet.

Av den ovan lämnade redogörelsen framgår, att så gott som samtliga i frågan hörda myndigheter anse, att missförhållanden råda beträffande skörden av lingon, i det att särskilt i mera tät bebyggda trakter bären till följd av rådande konkurrens skördas i omoget tillstånd. Såväl ur de enskilda intressenas synpunkt som nationalekonomiskt sett måste det därför, enligt utskottets mening, framstå såsom en angelägenhet av vikt, att möjlighet erhålles att motverka i detta avseende nu förekommande olägenheter. För vinnande av sådant syfte anser även utskottet den lämpligaste utvägen vara att stadga förbud mot lingonplockning före viss dag. Enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle lagstiftningen äga *fakultativ* karaktär: för att sådant förbud skulle få för viss trakt införas skulle nämligen erfordras Kungl. Maj:ts medgivande till framställning där-om från landsting och hushållningssällskap. Även utskottet finner, att härigenom skapas en tillfredsställande garanti för att förbud, varom här är fråga, icke komme till tillämpning beträffande andra områden än sådana, där enligt en allmän utbredd mening ett sådant förbud kunde anses erforderligt och önskvärt. Uppenbart är också, att de betänkligheter, som på vissa håll mera allmänt hysas mot denna lagstiftning, komme att leda till, att

densamma å sådana trakter icke infördes. Utskottet anser sig därför böra understryka, att genom den valfrihet, som alltså komme att förefinnas, de skäl som anföras mot lagstiftningen, i icke ringa grad förlora sin betydelse. Mot införande av ett förbud av nu ifrågavarande slag har ofta framförts den invändningen, att det vore svårt att på förhand beräkna, när lingonen inom olika områden skola anses mogna, men denna svårighet torde dock vara av den art, att den i huvudsak kan övervinnas.

Större tvekan synes däremot berättigad med anledning av den ojämnhet, som onekligen kan föreligga rörande mognadstiden å olika lokaler av visst område; beroende på att den ena lokalen kan ha ett varmare läge än den andra. Utskottet vill icke förneka, att häri ligger en ganska allvarlig olägenhet, som icke helt kan fränkommas. Utskottet finner emellertid, att denna olägenhet väsentligen skulle förminsкас, om markägaren undantoges från förbudet, varigenom han bleve i tillfälle att tillgodogöra sig de särskilt tidigt mogna lingonen. Någon större betänklighet mot ett sådant undantag torde icke kunna resas, ty det torde kunna förväntas, att markägaren själv såsom regel icke skulle låta skörda jämväl de omogna lingonen. Genom ett sådant undantag skulle också markägaren erhålla intresse av att väl vårda sina lingonbärande marker, och man skulle även vinna den fördelen, att efterlevandet av bestämmelser om förbud mot lingonplockning lättare kunde kontrolleras, då ju markägaren härav skulle få ett personligt intresse. Enligt utskottets mening borde undantaget allenast avse lingonplockning för markägarens *egen räkning* men däremot icke äga giltighet, om markägaren *upplåtit* rätten till lingonplockning. Missbruk av undantagsställningen skulle eljest kunna tänkas. Självfallet är, att något krav icke bör uppställas på att ägaren personligen skulle utföra plockningen; denna borde sålunda efter uppdrag av markägaren få verkställas jämväl av hans familjemedlemmar och tjänstefolk. Samma skäl torde kunna åberopas för att jämväl undantaga arrendator beträffande av honom brukad jordbruksfastighet. Utskottet har alltså ansett, att en lagstiftning på detta område jämväl bör innefatta en undantagsbestämmelse av ovan antydd innebörd. Ehuru utskottet — såsom framgår av det föregående — icke i övrigt har något att invända mot Kungl. Maj:ts förslag, har utskottet dock funnit, att med beslut i frågan bör anstå i avvaktan på utredning genom Kungl. Maj:ts försorg jämväl i det av utskottet härovan sist berörda avseende, helst som det lär kunna göras gällande, att genom tillkomsten av denna undantagsföreskrift författningen skulle erhålla civillags natur. Utskottet har sålunda icke kunnat nu tillstyrka den föreslagna lagstiftningen.

Under åberopande av det anförda, får utskottet hemställa,

- 1) att förevarande proposition må av riksdagen lämnas utan bifall;

2) att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att Kungl. Maj:t ville med beaktande av vad utskottet här ovan anført, efter erforderlig utredning för riksdagen framlägga nytt förslag till åtgärder till förhindrande av plockning av lingen före viss dag; samt

3) att de i anledning av propositionen väckta motionerna I: 311 och II: 509 samt II: 475 må anses besvarade genom utskottets hemställan under 1) och 2).

Stockholm den 22 maj 1930.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Sederholm, Elof B. Andersson, Gabrielsson, von Stockenström, August W. Johansson, Dalberg* och *Kropp* samt

från andra kammaren: herrar *Johansson* i Uppmälby, *Carlström, Uddenberg, Månsson* i Erlandsro, *Weibull, Lindgren, Andersson* i Tungelsta och *Pehrsson* i Bramstorp.

Reservationer

1) av herrar *Johansson* i Uppmälby, *Dalberg, Kropp, Uddenberg* och *Andersson* i Tungelsta, som ansett, att utskottets utlåtande bort hava följande lydelse:

Utskottet.

»Utskottet, som icke förbiser, att vissa olägenheter uppstå därigenom att lingen, såsom ofta sker, plockas innan de hunnit mogna, anser dock i likhet med ett flertal av de hörda ortsmyndigheterna, att ett förbud mot plockning av lingen före viss dag på grund av de praktiska olägenheter, som därmed äro förenade, icke kan medföra avsett resultat. Det torde nämligen möta svårigheter att bestämma den dag, då lingonen inom ett område kunna anses vara mogna, icke minst på grund av den omständigheten, att bärens mognadstid varierar i hög grad alltefter de olika lokaler, där bären växa. Vidare torde det vålla stora svårigheter att övervaka efterlevnaden av ett förbud mot lingenplockning, ett förbud vilket

för övrigt, såsom i motionen II:475 framhålles, av många torde komma att anses stridande mot det allmänna rättsmedvetandet. Då utskottet alltså håller före, att utfärdande av förbud mot plockning av lingen före viss dag skulle medföra större olägenheter än fördelar, hemställer utskottet,

1) att riksdagen må med bifall till motionen II:475 avslå Kungl. Maj:ts förevarande proposition,

2) att motionerna I:311 och II:509 må anses besvarade genom vad utskottet här ovan anfört och hemställt.»

2) av herrar *Sederholm, Gabrielsson* och *Månsson* i Erlandsro, som ansett, att utskottets utlåtande bort hava följande lydelse:

'Av den ovan — — — ovan antydd innebörd. Med beslut i fråga om denna undantagsbestämmelse torde emellertid böra anstå i avvaktan på närmare utredning helst som det lär kunna göras gällande, att genom en sådan föreskrift författningen skulle erhålla civillags natur. Om sådan utredning anser utskottet framställning böra göras till Kungl. Maj:t. Detta synes utskottet dock icke böra utgöra hinder för att såsom ett provisorium godtaga det av Kungl. Maj:t nu framlagda författningsförslaget.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet, att riksdagen må besluta

1) att med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition och med avslag å motionen II:475 antaga härvid fogade förslag till förordning om förbud mot plockning av lingen före viss dag;

2) att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att Kungl. Maj:t ville efter verkställd närmare utredning förelägga riksdagen förslag jämväl i det av utskottet här ovan särskilt berörda avseendet;

3) att motionerna I:311 och II:509 må anses besvarade genom utskottets hemställan under 1) och 2).'

Bilaga.

Förslag

till

Förordning om förbud mot plockning av lingon före viss dag.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Därest förhållandena sådant påkalla till förhindrande av att lingon plockas innan de uppnått lämplig mognad, äger Konungen på framställning av hushållningssällskap och landsting förordna, att inom visst område plockning av lingon, där dessa ej omedelbart förtäras i samband med plockningen, icke må äga rum före dag, som av länsstyrelsen varder bestämd.

2 §.

Har förordnande, varom i 1 § sägs, meddelats, skall länsstyrelsen årligen, efter hörande av hushållningssällskapets förvaltningsutskott, bestämman den dag, intill vilken det i förordnandet innefattade förbudet skall gälla.

Allteftersom omständigheterna därtill föranleda, må dagen bestämmas olika för olika delar av det område, som med förordnandet avses.

Länsstyrelsens beslut skall träda i tillämpning utan hinder av anförda besvär.

3 §.

Överträder någon meddelat förbud mot plockning av lingon, straffes med böter från och med fem till och med femhundra kronor och have tillika förbrutit de plockade lingonen eller gälde, där de ej längre äro i hans besittning, deras värde.

Den, som under tid, då han är ställd under tilltal för förseelse, varom i denna paragraf sägs, fortsätter densamma, skall, när han varder därtill lagligen förvunnen, för varje gång stämning därför utfärdats och delgivits fällas till särskilt ansvar.

4 §.

För förseelse, som begås av barn under femton år, svare fader, målsman eller husbonde, därest förseelsen skett med hans vetskap och ej visas kan, att han gjort vad på honom ankommit för att förekomma densamma.

5 §.

Förseelse, varom i denna förordning sägs, åtalas av allmän åklagare, som jämväl har att verkställa beslag å vara, som anses jämlikt § 3 förbruten.

6 §.

Beslagtagen vara må, utan avvaktan å domstols beslut i målet, försäljas å offentlig auktion eller, därest den beslagtagna varan är av obetydligt värde, under hand; börande köpeskillingen, intill dess laga kraft vunnit utslag meddelats, nedsättas hos länsstyrelsen.

7 §.

Böter, som ådömas enligt denna förordning, så ock behållna försäljningssumman för förbruten vara samt värdet av vara, som ej kunnat tillrättaskaffas, tillfalle kronan.

Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skola de förvandlas enligt allmän strafflag.

8 §.

Beslut, som meddelas jämlikt 2 §, skall, tillika med erinran om påföljden för förseelse däremot, genom länsstyrelsens försorg på statsverkets bekostnad införas i länskungörelserna och i en eller flera tidningar inom orten samt anslås på lämpliga ställen inom det område beslutet avser.

Sådant beslut skall jämväl meddelas länsstyrelse i angränsande län för att, i den mån anledning därtill förekommer, där offentliggöras på sätt nyss är sagt.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1930.
